یادداشت

فرمول کاهش تورم

مسعود دانشمند
اقتصاددان

برای خیلی از مردم این سوال وجود دارد که در نهایت دولت و بانک مرکزی باید چه اقداماتی در راستای کاهش تورم در کشور انجام دهد. در خصوص بانک مرکزی به عنوان صندوق دولت‌ها نه به عنوان بانک مرکزی اقدام خاصی نمی‌تواند انجام دهد. زیرا بانک مرکزی به عنوان مدیر بازار پولی باید استقلال عمل داشته باشد تا بتواند فرمول‌های بازارهای پولی را در مسیر افزایش و حفظ ارزش پول ملی در دستور کار قرار دهد. بانک مرکزی مستقل آن است که به مجلس پاسخگو باشد نه دولت‌ها. زیرا در این صورت است که می‌تواند در برابر انتظارات بی‌مورد دولت‌ها ایستادگی کند و پاسخ منفی دهد. از طرف دیگر شورای پول و اعتبار نیز در کشور ما کاملا دولتی است. حتی ترکیب آن هم از وزرا و اعضای دولت است و به همین دلیل خیلی نمی‌توان از آن هم انتظار خاصی داشته باشیم. علاوه بر این آنچه در این شورا اجرایی می‌شود، همانی است که در هیات دولت تصویب می‌شود. البته از نهادهای دیگر مانند قوه قضائیه و مجلس هم در این شورا حضور دارند اما تاثیر چندانی در رویه این شورا ندارند. با توجه به اینها دیگر چندان مهم نیست که بانک مرکزی با شورای پول و اعتبار چه می‌کنند و چه اختیاراتی دارند. مهم این است که دولت چه تصمیماتی می‌گیرد. تا اینجای کار هم دولت برنامه‌ای مسنجم نداشته که تورم‌شکن باشند. واقعیت این است که تورم یک معلول رفتارهای اقتصادی است نه علت. در هیچ اقتصادی تورم به عنوان یک عامل مورد توجه قرار نمی‌گیرد و این از اصول و مسائل ابتدایی علم اقتصاد است. حالا اگر دولت قصد دارد تورم‌شکنی کند، فرمول‌های آن هم کاملا مشخص است. کشورهای دیگر مانند آرژانتین و روسیه که تورم بالا دارند، چه کاری انجام می‌دهند؟ مگر بعد از شروع کرونا و حمله به اوکراین تورم اروپا به ۷درصد نرسید؟ مگر تورم آمریکا به ۹ درصد نرسید؟ آنها چه کردند؟ همه اینها سریعا با تسهیل زمینه‌های سرمایه‌گذاری و تولید، تورم را مهار و بعد هم کاهش دادند؛ بنابراین کاملا فرمول ساده و روشنی برای کاهش تورم وجود دارد. حالا اگر در دولت قصد کاهش تورم وجود دارد باید در اولین گام تولید را ساماندهی دهیم. وقتی تولید سامان پیدا می‌کند، نرخ اشتغال هم بالا می‌رود. وقتی اشتغال افزایش پیدا می‌کند، به تبع آن درآمد دولت هم بالا می‌رود. وقتی درآمد دولت افزایش پیدا می‌کند، از افزایش نقدینگی در کشور جلوگیری می‌شود. به همین دلیل است که می‌گویم اختیارات و برنامه‌های بانک مرکزی تاثیر چندانی ندارد. زیرا آنها نمی‌توانند بخش تولید را سامان دهند. دلیلش این است که علاوه بر همه این‌ها که تا اینجا گفتم، یک عامل بسیار مهم در اقتصاد ما وجود دارد که آن سیاست‌زدگی اقتصاد است. یعنی اگر ما الان بخواهیم تولید را سروسامان بدهیم و یک کالا تولید کنیم، به دلایل سیاسی و تحریم‌ها امکان ورود به بازار جهانی را نداریم. ما به سختی می‌توانیم مواد اولیه مناسب برای تولید وارد کشور کنیم؛ بنابراین ریشه همه مشکلات اقتصادی ما در عمق به سیاست برمی‌گردد. ما به علت تحریم‌ها حتی نمی‌توانیم سرمایه‌گذار خارجی برای پروژه کلان جذب کنیم. بر اساس آمارها دوران ریاست جمهوری آقای احمدی‌نژاد تا امروز ما میانگین سالانه حدود ۵/۲ میلیارد سرمایه خارجی جذب کردیم و در مقابل حدود ۱۰ میلیارد سرمایه از کشور خارج شده است. الان رتبه ما در فضای کسب و کار را بررسی کنید. یا ببینید رتبه ایران در شفافیت مالی و فساد اقتصادی چقدر است. بنابراین طبیعی است که سرمایه خارجی کمتر وارد شود. تازه بماند که ما مشکل FATF هم داریم؛ بنابراین مسیر اصلاح اقتصاد از دالان سیاست می‌گذرد.

خبر

دولت به دنبال تعطیلی پنجشنبه‌ها:

یک لایحه به مجلس ارائه شد

آرمان ملی: محسن منصوری، معاون اجرایی رئیس‌جمهوری صبح روز شنبه دوازدهم فروردین ماه ۱۴۰۲ از دبیرخانه ستاد مرکزی هماهنگی خدمات سفر نوروز ۱۴۰۲ بازدید کرد. منصوری گفت: از مهم‌ترین مأموریت‌های دستگاه‌های اجرایی هماهنگی در ستاد خدمات سفر است که ابعاد مختلفی از جمله فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و امنیتی را در برمی‌گیرد. به‌ویژه در ایام آغاز سال به دلیل حجم سفر این مساله اهمیتی دوچندان پیدا می‌کند. منصوری با اشاره به آمار تردد بیش از ۴۰ میلیونی بین استانی که در جلسه توسط معاون وزیر راه ارائه شد، ادامه داد: این آمار نشانگر سازماندهی ویژه بین دستگاه‌هاست؛ نزدیک به یک میلیون و دویست هزار نفر از دستگاه‌های مختلف مستقر شده‌اند که سفری ایمن، ارزان، آسان، لذت‌بخش و مفرح برای مردم فراهم شود که عدد بزرگ و ویژه‌ای است. وی همچنین به اهمیت حضور پررنگ استانداران در ستاد سفر به‌عنوان محور هماهنگی و نظارت استان در نهایی شدن امور مربوط به سفر اشاره کرد. معاون اجرایی رئیس‌جمهوری حفظ جان و سلامتی مردم را اولویت حاکمیت عنوان کرد و افزود: جان تک‌تک افراد برای تشکیل و حاکمیت اهمیت دارد و باید بسیج همگانی به‌منظور کاهش صدمه‌دیدن و تلفات شکل بگیرد. نسبت به سال گذشته وضعیت بهتری داشتیم اما باید با جدیت و مستمر کار روی این موضوع کار شود. معاون اجرایی رئیس‌جمهوری ادامه داد: کشور را باید به سمت سواحل به خصوص سواحل جنوبی که‌متصل به آب‌های آزاد هستند پیش ببریم. استانداران باید توجه ویژه به این موضوع داشته باشند. وی با بیان اینکه بیش از ۲۰۰ نقطه حادثه خیز شناسایی و اصلاح شده است، افزود: در دولت و معاونت اجرایی آمادگی برای اصلاح این نقاط و رفع کامل آنها وجود دارد. این موضوع باید به‌عنوان یک راهبرد پیگیری و طی برنامه زمان‌بندی شده اصلاح شود.

محمدرضا خباز در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

با آمارسازی هم مشکل حل نمی‌شود

اقتصاددان سرباز نیست که او را به خط کنند

بانک مرکزی آمار چاپ پول می‌دهد، دولت تکذیب می‌کند

آرمان ملی - احسان اسقایی: سال جدید سال کاهش تورم و رشد تولید نامگذاری شده است. نامگذاری این سال به این علت صورت گرفته که تورم در ایران به بالاترین حد خود در طول دهه‌های گذشته رسیده است. رئیس جمهور وعده‌هایی در مورد کاهش تورم داده بود. دولت زیر علامت سوال است که چرا نتوانسته وعده‌های خود را در حوزه اقتصادی عملیاتی کند. دولت بهانه‌ای در عدم بهبود وضعیت اقتصادی نمی‌تواند داشته باشد؛ چرا که دائما اعلام می‌کند بشکه‌های نفت را بیش از گذشته می‌فروشد و ارزهای بلوکه شده در حال ورود به کشور است، اما در برابر تحولی در عرصه معیشت مردم ایجاد نشده است. دولت در سال اول خود در زمینه برنامه‌های اقتصادی با موفقیتی روبه‌رو نشد و اگر با این فرمان جلو برود، امید چندانی به بهبود شرایط اقتصادی نخواهد بود. «آرمان ملی» در ارتباط با شرایط کشور با محمدرضا خباز، فعال سیاسی اصلاح‌طلب به گفت‌وگو پرداخته است که در ادامه می‌خوانید.

◀ سال جدید، سال کاهش تورم نامگذاری شده است. چرا مساله تورم و معیشت در این حد مهم شده است که مقام معظم رهبری در سخنرانی سالانه خود بیش از هر چیز بر مساله کنترل تورم تاکید می‌کنند؟

معیشت مردم رکن اصلی حمایت مردم و همراهی شهروندان است. اگر شهروندان از نظر اقتصادی در سختی باشند، دولت نمی‌تواند از آنها انتظار حمایت داشته باشد. پیامبر اسلام(ص) می‌فرمایند: من لا معاش له، لا معاد له؛ یعنی کسی که معاش ندارد، معاد هم ندارد. زمانی که زندگی مردم تامین نشود و وضع اقتصاد مردم بدتر شود، پیوند بین مردم و دولت‌ها از ضخامت کند البته این مسأله را به دولت‌های متعدد سفارش کرده‌ایم اما واگذاری‌ها یا انجام نگرفت یا به شکلی غلط انجام شد که نتیجه آن به ضرر مردم بود. اگر بتوانند جنگ داخلی ایجاد کنند که البته سرشان به سنگ خورده و باز هم خواهد خورد، ایشان با اشاره به استفاده از انواع ابزارها و عوامل در جنگ ترکیبی همچون عوامل فرهنگی، امنیتی، اقتصادی، نفوذ برای ایجاد یأس و غفلت از توانایی خود، افزودند: آنها سعی می‌کنند مردم را به راههای اطلاع‌رسانی ما بدبین و از آن جدا کنند با این ادعا که به رادیو تلویزیون و به گزارش‌های مسئولان گوش ندهید چرا که خلاف واقع است یا اینکه به حرف‌های رهبری توجه نکنید زیرا این حرف‌ها تکراری است. مقام معظم رهبری در رأ ده‌های بدخواهان، خاطرنشان کردند: جبهه دشمن سال‌ها است که با صدای بلند اعلام می‌کند که می‌خواهیم جمهوری اسلامی را به زانو درآوریم و در مقابل، رهبری می‌گوید «غلط می‌کنید». این تکرار نیست بلکه استقامت و ایستادن پای سخن حق طبق دستور پروردگار است. ایشان با تجلیل از حضور مستمر مردم در صحنه، نمونه آخر بیداری و ایستادگی مردم را مقابله با اغتشاشات اخیر خواندند و تأکید کردند: مردم به همه کسانی که در اغتشاشات تحریک یا از اغتشاشگران حمایت کردند سیلی زدند و به حول و قوه الهی در آینده نیز ملت ایران به دشمنان خود سیلی خواهد زد. حضرت آیت... خامنه‌ای افزودند: بنده قاطعانه اعلام می‌کنم ملت ایران با تأکید بر اراده حمایت نظام از جبهه مقاومت، ادعای دروغ مشارکت ایران در جنگ اوکراین را رد کردند و گفتند: ما حضور در جنگ اوکراین را قاطعاً و صریحاً رد می‌کنیم و ابداً چنین چیزی صحت ندارد. جنگ اوکراین را آمریکا برای گسترش ناتو به شرق راه انداخت و اکنون نیز در حالی که مردم اوکراین گرفتار و دچار مشکلات هستند، بیشترین سود را از جنگ، آمریکا و کارخانجات اسلحه‌سازی آن می‌برند و به همین علت، مانع کارهای لازم برای خاتمه جنگ می‌شوند. حضرت آیت... خامنه‌ای پس از برشمردن عیوب اصلی اقتصاد کشور که باید با برنامه‌های تحولی برطرف شوند، به چند مورد از نقاط ضعف موجود در میان مردم هم اشاره کردند و گفتند: «اسراف در مصرف آب، برق، گاز، نان و بنزین»، «تجمل‌گرایی افراطی که بعضاً تبدیل به مسابقه تجمل گرایی» و موجب افزایش هزینه‌ها از جمله هزینه‌های ازدواج شده است»، «تعصب نداشتن به تولید داخلی که گاهی با کیفیت‌تر از تولید خارجی است اما استفاده نکردن از آن موجب بیکاری کارگر ایرانی می‌شود» و «اغماض و گذشت نکردن در قبال اختلاف نظرهای کوچک از جمله در مسائل سیاسی و تبدیل کردن آنها به دوقطبی در جامعه» از جمله عیوب و اشکال‌هایی است که باید در برنامه‌های عمومی برطرف و اصلاح شود. مقام معظم رهبری همچنین در توصیه‌ای مهم، همه افراد دارای توانایی سخن گفتن با مردم و صاحبان رسانه چه در فضای مجازی و مطبوعات و چه در صداوسیما را به امید افزونی فراخواندند و گفتند: سعی دشمن ناامید کردن جوانان است و ما در مقابل باید با مسائل پرشمار امیدزا در کشور امیدافزایی کنیم. همه این وظیفه را جدی بگیرند. ایشان امیدافزایی را به معنای پنهان کردن ضعف‌ها و خودفریبی ندانستند و افزودند: ضعف‌ها هم باید بیان شود اما در کنار آنها باید نقاط امیدبخش و آینده‌ و افق روشن نیز نشان داده شود و در مقابل چشم همگان قرار بگیرد.

◀ همه مشکل تورم از عملکرد اقتصادی دولت‌هاست یا اینکه سایر نهادها و حتی دلال‌ها هم در این وضعیت نقش دارند؟

مردم گناهی در افزایش میزان تورم ندارند. سیاست‌های غلط، برنامه‌ریزی‌های نامناسب، مدیران ناتوان، باند بازی‌ها دست به دست هم می‌دهد تا زندگی سختی را از نظر معیشتی بر مردم حاکم کند. همواره گفته‌اند که در یک جامعه از یک در تورم وارد می‌شود از در دیگر عدالت خارج می‌شود. این دولت‌ها هستند که با سیاست‌های غلط خود و با نصب مدیران ضعیف و نداشتن برنامه‌های قابل قبول و با استفاده نکردن از نیروهای توانمند و با استفاده از برخی نیروهای ناتوان، تورم را به جامعه تحمیل می‌کنند.

◀ چه میزان از اعتراضات در جامعه را ناشی از وضعیت معیشتی می‌دانید؟

نیازی نیست معیشت مردم حالت مرفه داشته باشد. دولت باید وضعیت معیشت مردم را معمولی کند. اگر زندگی مردم یک زندگی معمولی باشد و خرج آنها با دخل‌شان هماهنگ باشد، می‌توان از مردم انتظار همراهی بیشتر با دولت را داشت. زمانی که شهروندان شریف نتوانند هفته آینده خود و حتی نرخ کالاها را برای فردا پیش‌بینی کنند، دیگر نباید از آنها انتظار داشت که از برنامه‌های اقتصادی دولت حمایت کنند. وقتی که سال جدید سال کاهش تورم نامگذاری شده در برابر دولنمردان باید به صورت ریشه‌ای به این موضوع بنگرند.

◀ واکنش دولت به این شعار و نامگذاری را چگونه می‌دانید؟

نامگذاری سال که صورت گرفت، تنها اقدامی که فعلا از سوی دولت دیده شد، پلاکارد زدن در این زمینه بود. چنین اقداماتی مشکلات را حل نمی‌کند. برای مهار تورم اول باید برنامه‌ریزی کرد. این در حالی است که آیا این دولت توان نگارش برنامه مهار تورم را دارد؟ از سوی دیگر آیا این روحیه نیز در دولت وجود دارد که دست واقعی به سوی افراد توانمند دراز کند.

◀ آقای رئیسی اعلام کردند که اقتصاددان‌ها را برای بهبود شرایط کشور به خط خواهند کرد؟

بله آقای رئیسی گفتند که اگر من رئیس جمهور شوم اقتصاددان‌ها را به خط می‌کنند. اقتصاددان که سرباز نیست که او را به خط کنند. دولت باید دست تیزا به سوی اقتصاددان‌ها دراز کند. چه ایرادی دارد در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست دراز کند. چه ایرادی دارد که دولت اعلام کند که دستگاه اجرایی در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست نیاز دراز کند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها دراز کند. چه ایرادی دارد که دولت اعلام کند که دستگاه اجرایی در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست نیاز دراز کند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها بخواهد که برنامه در اختیارش قرار دهند

> آقای رئیسی گفتند که اگر من رئیس جمهور شوم اقتصاددان‌ها را به خط می‌کنند. اقتصاددان که سرباز نیست که او را به خط کنند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها دراز کند. چه ایرادی دارد در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست دراز کند. چه ایرادی دارد که دولت اعلام کند که دستگاه اجرایی در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست نیاز دراز کند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها بخواهد که برنامه در اختیارش قرار دهند

> این دولت‌ها هستند که با سیاست‌های غلط خود و با نصب مدیران ضعیف و نداشتن برنامه‌های قابل قبول و با استفاده نکردن از نیروهای توانمند و با استفاده از برخی نیروهای ناتوان، تورم را به جامعه تحمیل می‌کنند

◀ آقای رئیسی اعلام کردند که اقتصاددان‌ها را برای بهبود شرایط کشور به خط خواهند کرد؟

بله آقای رئیسی گفتند که اگر من رئیس جمهور شوم اقتصاددان‌ها را به خط می‌کنند. اقتصاددان که سرباز نیست که او را به خط کنند. دولت باید دست تیزا به سوی اقتصاددان‌ها دراز کند. چه ایرادی دارد در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست دراز کند. چه ایرادی دارد که دولت اعلام کند که دستگاه اجرایی در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست نیاز دراز کند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها دراز کند. چه ایرادی دارد که دولت اعلام کند که دستگاه اجرایی در برابر اقتصاددان عالم و سالم دست نیاز دراز کند. دولت باید دست نیاز به سوی اقتصاددان‌ها بخواهد که برنامه در اختیارش قرار دهند. در این کشور برای فوتبال مربی خارجی می‌آورند اما حاضر نیستند برای حل مشکلات اقتصادی از چهار نفر اقتصاددان خارج از دولت استفاده کنند. مهار تورم از اصولی‌ترین نیازهای کشور است که خود افزایش تولید را همراه می‌آورد.

◀ با تیم اقتصادی فعلی آیا دولت می‌تواند در جهت کاهش تورم گام بردارد؟

برنامه‌های این تیم اقتصادی فعلی این تورم را ایجاد کرده است. این تیم شرایط اقتصادی کشور را بهبود دهد. دولت باید تیم اقتصادی فعلی را تغییر دهد. بارها اعلام شده که تیم اقتصادی دولت باید تغییر کند، اما گوش شنوایی وجود ندارد که دغدغه افراد دلسوز را درک کند. گویی تیم اقتصادی دولت تنها توان آمارسازی دارد نه کاهش تورم؛ با آمارسازی هم مشکل حل نمی‌شود. اگر دولت مدعی است که کار اقتصادی کرده باید بتواند آمارهای خود را شفاف سازی کند. وزیر اقتصاد اعلام کرده که ۲۰۰۰ واحد تولیدی در سال ۱۴۰۱ راه اندازی شده است. رئیس جمهور این آمار را ۳۰۰۰ واحد اعلام کردهاند. به صورت تفکیک شده آمار کارخانه‌ها را در اختیار مردم قرار دهید تا مردم بتوانند راستی آزمایی کنند و اعتماد بیشتری پیدا کنند که این حرف‌ها شعار نیست. در این صورت مدیرانی که اهل شعار هستند نه عمل، خود به خود صحنه را خالی خواهند کرد.

> نیازی نیست معیشت مردم حالت مرفه داشته باشد. دولت باید وضعیت معیشت مردم را معمولی کند. اگر زندگی مردم یک زندگی معمولی باشد و خرج آنها با دخل‌شان هماهنگ باشد، می‌توان از مردم انتظار همراهی بیشتر با دولت را داشت

◀ گویی دولت تمایلی ندارد که از اقتصاددان‌ها منتقد و اصلاح‌طلب استفاده کند. آیا از نیروهای توانمند و با استفاده از برخی نیروهای قابل قبول و با استفاده نکردن صفر رفتن وزیر اقتصاد یا رئیس بانک مرکزی فعلی مشکلات حل می‌شود؟

در این کشور اقتصاددان متعهد و مومن زیاد است. اگر اصلاح‌طلبان را قبول ندارید اشکالی ندارد اما اصولگرایان متدین و کارآمد و با سابقه مدیریت استفاده کنید. این دولت برخی افراد را که تنها در ستاد انتخاباتی بوده‌اند و آمارهای عجیب داده‌اند و چهار تا سخنرانی کرده و چهار تا بر به دیوار زدند را به عنوان مدیر اقتصادی منصوب کرده است. امیدوارم که دولت از این به بعد تصمیمات اقتصادی درست‌تری بگیرد. مردم در یاد دارند که آقای رئیس جمهور اعلام کردند که هفت هزار صفحه برنامه برای اقتصاد آماده کردند. آقای محسن رضایی اعلام کردند که ده هزار صفحه برنامه دارند. آقای قاضی‌زاده هاشمی که اکنون رئیس بنیاد شهید هستند، اعلام کردند که مشکل بورس قابل حل شدن است. این اشخاص نمی‌توانند فکر خود را روی هم بریزند و برنامه یک ساله ارائه دهند تا اقتصاددان‌های کشور بتوانند آن را بررسی کرده و پیشنهادهایی به دولت بدهند؟

◀ برجام بر زمین مانده و آینده‌ای هم برای آن قابل تصور نیست. تا چه میزان ممکن است با توجه به عدم بازگشت به برجام؛ دولت بتواند تورم را کاهش دهد؟

پیش شرط کاهش تورم و حل مشکلات اقتصادی حل مشکلات سیاسی با جهان است. ایران باید بتواند ارتباط خود را با جهان خارج باز بلد. تا زمانی که زمینه‌های ایجاد اختلاس در کشور برچیده نشود، مشکل اقتصاد کشور حل نخواهد شد. در کدام کشور که در آن اختلاس هست، سرمایه‌گذار خارجی تمایل به سرمایه‌گذاری پیدا خواهد کرد؟

◀ علت تورم کسر بودجه و چاپ پول توسط دولت است، از سوی دیگر البته اعلام شده که توانسته‌اند طلب‌های کشور را به داخل منتقل کنند با این وجود چرا همچنان شاهد کسر بودجه هستیم؟

چندین بار است که مسئولان کشور اعلام می‌کنند که پول‌هایی که در برابر فروش نفت و گاز و برق در کشورهای دیگر بلوکه شده است را به داخل منتقل کرده‌اند. اخیرا سفیر ایران در عراق اعلام کرده که ایران یازده میلیارد دلار از عراق طلبکار است. سوال این است که چگونه این دلارها را با توجه به اینکه ایران عضو اف ای تی اف نیست، به داخل منتقل کرده‌اند؟ مگر اینکه مانند صد سال قبل پول‌ها را داخل گونی کرده و به داخل منتقل کرده باشند. تا زمانی که ما به برجام نپیوندیم، حتی اگر نفتی بفروشیم؛ نمی‌توانیم دلارهای آن را در داخل در دسترس داشته باشیم. اگر ذخایر دولت قابل قبول است پس چرا نتوانستند شب عید حقوق معلمان را بپردازند؟ دولت خود بودجه می‌نویسد و کسر هم می‌آورد و پول چاپ می‌کند حال اینکه دولت می‌تواند جلوی ردیف‌های بودجه‌هایی که ظرف دهالی یازده سال قبل ایجاد شده است را مسدود کند. رییس جمهور باید بتواند این نهادها را پاسخگو کرده و بودجه اضافه آنها را کاهش یا حتی قطع کند. اگر بودجه سبک شود کسر بودجه کم خواهد شد. بانک مرکزی مجبور است که آمار بدهد و همه می‌دانند که بانک مرکزی در حال خلق پول پر قدرت است. در برابر هر واحد پول پر قدرت بدون پشتوانه سه واحد تورم اضافه می‌شود. امروز دستگاه‌های دولتی قیمت‌ها را افزایش دادهاند حال چه انتظار است که بخش خصوصی قیمت‌ها را چند برابر نکند. ساد از تجربیات کشورهای همسایه استفاده کنید و کشور را از بحران تورم نجات دهیم.

نگره

دعوت ملک‌سلمان به تهران و چند نکته

از ضرورت تنش‌زدایی تا نحوه مواجهه با بحران‌ها

پس از ۷ سال قطع مناسبات دیپلماتیک و تنش حداکثری، شاید خوش‌بین‌ترین ناظران سیاسی نیز ماه عسل جاری بر روابط ایران و عربستان را باور نداشتند. زمانی که در ۱۰ مارس ۲۰۲۳ (۱۹ اسفند ۱۴۰۱) علی شمخانی، دبیر شورای عالی امنیت ملی و «مساعد بن محمد العیبان» مشاور امنیت ملی عربستان سعودی در پکن، توافق برای از سرگیری مناسبات را امضا کردند، کمتر کسی تصور می‌کرد روند تنش‌زدایی میان دو کشور با چنین سرعتی پیش برود. پس از چند نوبت گفت‌وگوی میان وزرای خارجه دو کشور، اخیرا حسین امیر عبداللهیان سکاندار دستگاه دیپلماسی کشورمان از تبادل دعوت‌نامه برای انجام سفر مقام‌های ارشد دو کشور سخن به میان آورده است. امیرعبداللهیان در گفت‌وگو با شبکه الجزیره تاکید کرده، پادشاه عربستان برای ابراهیم رئیسی، رئیس جمهور ایران دعوتنامه فرستاد و از او خواست که عربستان سفر کند، ما نیز دعوتنامه مشابهی برای پادشاه عربستان ارسال خواهیم کرد. دعوت‌نامه برای تبادل سفر میان سران دو کشور در شرایطی صورت می‌گیرد که اغلب ناظران سیاسی در خوش‌بینانه‌ترین حالت، بازگشایی سفارتخانه‌ها را در پیش‌بینی می‌کردند. غالب تصورات این بود که تنش‌زدایی زمان‌بر خواهد بود و در کوتاه مدت دیداری میان سران دو کشور صورت نخواهد گرفت. فراتر از این موضوع، مساله مهم این است که رسیدن مناسبات دو کشور از دشمنی تمام‌عیار به تنش‌زدایی در سطح تبادل دعوتنامه میان سران دو کشور، چه درس‌هایی در درون خود دارد؟ به روایت دیگر، آنچه اهمیت دارد با ژانویی تغییر در مناسبات ایران با عربستان، از امکان وقوع درگیری نظامی تا دعوت از ملک سلمان برای سفر به تهران است. این تغییر رویه در درون خود می‌تواند همچون راهنمایی برای سیاست‌گذاری در دستگاه دیپلماسی ایران در آینده باشد. از همین جهت، می‌توان به پنج درس مهم این رخداد اشاره کرد:

◀ دوست و دشمن ابدی در سیاست وجود ندارد

مهم‌ترین و شاید عیان‌ترین درس ماجرای تنش‌زدایی ایران و عربستان می‌تواند تکرار همان قاعده سنتی «دوست و دشمن ابدی وجود نداشتن در عالم سیاست» باشد. طی سال‌های بعد از ۱۳۹۴ برخی از جریان‌ها و رسانه‌ها چنان بر طبل ضدیت با ریاض می‌کوبیدند که انگار دیگر فردایی وجود نخواهد داشت. آنها فراموش کرده بودند که نباید پل‌های پشت‌سرشان را خراب کنند و همواره روزنه‌ای برای صلح باقی بماند. برخی از رسانه‌ها چنان عربستان و حاکمان آن را به عنوان دشمن مورد خطاب قرار می‌دادند که گویی تنش میان دو کشور دائمی خواهد بود. تصمیم مناسب و مثبت استراتژیست‌های سیاست خارجی کشورمان برای تنش‌زدایی با عربستان، به وضوح این قاعده را بار دیگر ثابت کرد که در دنیای سیاست هیچ دوستی و دشمنی ابدی نداریم. بند ۲. اگر زمانی ملک سلمان و ولیعهد عربستان سعودی در مقام دشمن معرفی شده‌اند، خیلی زودتر از تصورات می‌توانند مهمان ویژه باشند. مهمانانی که شاید فرش قرمز بهتر کردن برای آنها، مهم‌تر از سفر هر مقام سیاسی دیگری باشد. این از ظرافت‌های خاص عالم سیاست است که محمد بن سلمان از یک دشمن می‌تواند به کانون سرمایه‌گذاری خارجی در ایران تبدیل شود. این داستان به وضوح این درس را در درون خود دارد که در آینده تصمیم‌گیرندگان دستگاه دیپلماسی همواره جانب احتیاط را در موضع‌گیری‌ها و مدیریت سطح تنش‌ها رعایت کنند.

◀ ضرورت تنش‌زدایی در عرصه سیاست خارجی

یکی از پیامدهای جدی افراط در کوبیدن بر طبل تنش‌افروزی، هزینه‌تراش شدن روی دیگر ماجرا، یعنی تنش‌زدایی است. زمانی که در کشور سازها در راستای اهرمن‌سازی از یک بازیگر رقیب کوک می‌شود، چرخش در مسیر صلح در همان موضوع، هزینه‌های خاص و غیرضروری را همراه دارد. شاید این پرسش از سوی افکار عمومی داخلی مطرح شود، که چه شد که ایران کوبیدن بر طبل ضدیت با آل سعود؟ چگونه است که ملک سلمان از یک دشمن به مهمان ویژه در تهران تبدیل می‌شود؟ این گزاره همزمان با اینکه غیرمنطقی به نظر می‌رسد می‌توان حقانیت داشته باشد. بر حق است از این جهت که بازنمایی‌ای نادرست و هزینه‌ساز از هیچ امر صورت گرفته. زمانی که یک تنش در حوزه سیاست خارجی در مقام موضوعی حیثیتی بازنمایی می‌شود، مسیر حل آن دشوار می‌شود. به زبان ساده‌تر حیثیتی کردن مسائل در حوزه تنش با یک بازیگر خارجی، موجب خواهد شد که هر گونه اعمال ونرمش برای تنش‌زدایی، در مقام یک شکست بازنمایی شود. سفر ملک سلمان به تهران، به غایت در چه بر اهمیت بوده و می‌تواند تاثیرات مثبتی داشته باشد، اما اینکه چنین سفری از سوی افکار عمومی همانند عقب‌نشینی مورد بازخوانی قرار گیرد، نشان دهنده نادرست بودن و هزینه‌تراش بودن تصمیمات سابق در دستگاه دیپلماسی است.

◀ همراستایی منافع ملی با رویکرد تعامل گرایانه

سرعت بالای تنش‌زدایی میان ایران و عربستان، بار دیگر این قاعده را اثبات می‌کند که از درون تعامل و صلح به مراتب فرصت‌های بیشتری برای کشورمان کسب خواهد شد. تاریخ نشان داده که هیچ‌گاه منافع ملی ایران با تنش افروزی و ستیز همراستا نبوده است. تمامی شواهد نشان‌گر آن هستند، حمله به سفارتخانه‌های خارجی در سال‌های بعد از انقلاب اسلامی همواره با تاحمیل هزینه‌هایی بر کشور بوده و در تضاد با منافع ملی کشور قرار داشته است. حمله خودسر ها به سفارت‌خانه‌های خارجی طی دهه‌های گذشته، فارغ از هزینه‌تراشی و تحمیل فشارهای گزاف بر کشورمان تاکنون برآیندی را به همراه نداشته است. در مقابل، همواره کاهش تنش و ثبات، در بهبود جایگاه و تقویت جایگاه ایران در سطح جهانی موثر بوده است.

◀ ضرورت بازنگری در مواجهه با تندروها

گسترش سطح تنش‌زدایی میان تهران با ریاض، به ویژه تبادل دعوت‌نامه برای سفر رسمای دو کشور، یک آموخته مهم دیگر هم دارد که آن‌هم عبارتست از: ضرورت مراقبت از تندروی و تندروها در داخل است. جریانی که با شعار یک کردن تنگ رابطه با آل سعود از ایران اسلامی، هفت سال هزینه بر کشور تحمیل کردند. حال کشور وارد یک درگیری ناخواسته با کشوری مسلمان و مهم در منطقه شد، بدون آنکه دستاوری تولید فراهم کرده باشد. طی سال‌های گذشته حتی از سوی مقام‌های رسمی دولت نیز انتقاداتی جدی نسبت به جریان‌ها و افرادی که فراتر از اراده عمومی و رسمی به سفارتخانه‌ها حمله می‌کنند، مطرح شده است. تندروی در هر حالت آن قابل نکوهش است. تندروی چه در قالب ضدیت با غرب یا در قالب نزدیکی به غرب، قابل نقد خواهد بود.

مقام معظم رهبری:

سال ۱۴۰۲؛ سال «مهار تورم و رشد تولید»

◀ تحول یعنی رفع نقاط معیوب؛ منظور دشمن از دگرگونی تغییر هویت جمهوری اسلامی است

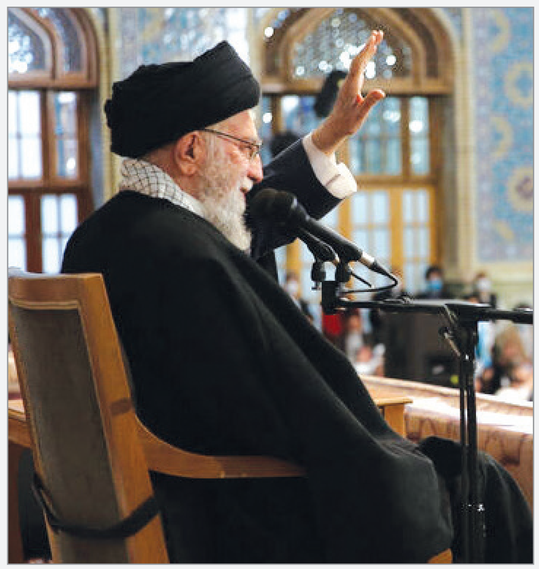

ادامه از صفحه ۲: حضرت آیت... خامنه‌ای ۲۲ بهمن ۱۴۰۱ را به عنوان مظهری از بنیه قوی درونی نظام، بسیار پرشور و پر جمعیت‌تر از مراسم مشابه سال‌های گذشته دانستند و افزودند: پیشرفت‌های بزرگ ملت در عرصه‌های گوناگون نشانه‌های دیگری از این استحکام درونی است. ایشان پیشرفت در دوران محاصره اقتصادی و شدیدترین فشارهای ممکن را، عملکرد درخشان ملت خواندند و گفتند: آمریکایی‌ها همه دروغگویی‌اش اذعان کردند که فشارهای اقتصادی آنها بر ملت ایران در تاریخ بی‌سابقه بوده است. مقام معظم رهبری پیشرفت در علم وفناوری و فرار گرفتن در رده کشورهای برتر دنیا در عرصه‌هایی نظیر نانو و زیست فناوری، پیشرفت در عرصه‌های سلامت، هوافضا، هسته‌ای، دفاعی، زیر ساخت‌ها، مراکز درمانی و بهداشتی، پالایشگاه و دیگر عرصه‌ها را یادآوری کردند و گفتند: در حوزه روابط خارجی هم تلاش دشمنان برای انزوای ایران شکست خورده و جمهوری اسلامی با محکم کردن صدر در صدی روابط خود با آسیا، از این پس نیز به گسترش ارتباطات سیاسی، اقتصادی، علمی و فنی با کشورهای مهم این منطقه ادامه خواهد داد. ایشان افزودند: عضویت در برخی پیمان‌های مهم منطقه‌ای و تقویت روابط با افریقا و آمریکای لاتین از دیگر پیشرفت‌های حوزه ارتباطات خارجی است، ضمن این که با اروپایی‌ها هم فهر نیستیم و اگر از تبعیت آمریکا دست بردارند حاضریم با آنها کار کنیم. حضرت آیت... خامنه‌ای، ایمان، احساس عزت ملی و تکیه بر توان داخلی و رفع حجاب مستقر شده‌اند که زمینه‌های پیشرفت ملت ایران برشمردند و گفتند: دیگر نقاط قوت نظام نیز از جمله جمهوریت و اسلامیت، باید تقویت شود. مقام معظم رهبری پس از برشمردن نقاط قوت کشور، به تبیین نقاط ضعف و نیازمند تحول پرداختند و گفتند: در رأس همه نقاط ضعف، مسأله اقتصاد و مسائل اقتصادی است که بسیاری از آنها میراث گذشتگان از انقلاب و برخی از آنها مربوط به پس از انقلاب است. ایشان مهمترین مشکل و نقطه ضعف اقتصاد کشور را دولتی بودن اقتصاد و تصدی‌گری افراطی برخاسته از سیاست‌های اقتصادی دهه ۶۰ دانستند و افزودند: نتیجه این افراط، کنار ماندن مردم از فعالیت‌های بزرگ و ثروتساز اقتصادی و بروز مشکلاتی است که امروز در کشور مشاهده می‌کنیم. حضرت آیت... خامنه‌ای هدف از ابلاغ سیاست‌های کلی اصل ۴۴ را سپردن فعالیت‌های اقتصادی به مردم خواندند و گفتند: بخش‌های مهم اقتصاد و تولید باید در اختیار مردم باشد و همچنان که بارها تکرار کرده‌ایم بنگاه‌ها و شرکت‌های دولتی و شبه دولتی که بعضاً با تعبیر زشت خصولتی از آنها یاد می‌شود، نباید با بنگاه‌های خصوصی رقابت